

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Belina, 13 Fernside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4024

ROČNÍK II V LONDÝNĚ DNE 7. LISTOPADU 1948

ČÍSLO 15

Ferdinand Peroutka:

ZA BENEŠEM .

Můžeme krátce říci, proč jsme zde, v cizině: protože jsme zůstali věrni ideám 28. října. A chceme se dnes nejdříve smutně zeptat, kdo ještě zbývá a co ještě zbývá.

Nám ze všech lidských práv zbylo jediné: uprchnout. Těm, kteří zůstali doma, zbývá jediné právo: přetvařovat se. Nezůstalo nám ani právo, abychom pohřbívali své mrtvé. Zatím co my byli daleko, Jana Masaryka a Eduarda Beneše nesli ke hrobu jejich nepřátelé. Drželi je v zajetí za živa i posmrti. Opravdu, jsou rozdíly mezi komunistickými a nacistickými methodami: Gestapo nebyvalo přítomno na pohřbu svých obětí, nekladlo věnce na jejich rakev, K.H. Frank nemluvil nad hrobem těch, které umučil k smrti.

S presidentem Benešem odešla poslední z těch velkých demokratických postav, které nám před třiceti lety řekly, co jsou to ideje 28. října a které je na nějakou dobu ve světě uskutečnily. Jestliže cítíme správně, tyto odchody, jeden po druhém, nám ukládají povinnost. Co oni nesli, padá nyní na naše ramena. Čím prázdnější se zdá svět po odchodu vůdců, tím větší závazek pro každého z nás. Jakýsi vnitřní hlas nám všem praví, co máme dělat. Je jen třeba, abychom šli dosti odvážně za tímto hlasem. Docela obyčejně řečeno, každý z nás musí být lepší, než obyčejně bývá ochoten. Historie nesmí říci, že po velkém pokolení přišlo malé, že po mužích, kteří patřili celému národu, přišli muži, kteří patřili jen stranám a skupinám. My se nesmíme jednou vrátit domů, zčervenali studem a říci: ano, naše vlast byla v neštěstí, ale odpusťte nám, my jsme se nedovedli dohodnout ani o hlavních věcech.

Jako r. 1938 tak také r. 1948 porážka presidenta Beneše znamenala porážku demokracie a Československa. Dvakráte tento muž, na nějž vzpomínáme, vychutnal ssedlinu z poháru života. Tentokrát byl postaven do středu největší krise, když již byl smrtelně nemocen. Lékaři si dávno byli jisti, že nepřezijí zklamání. Věci šly, jak jít musily, kruh je uzavřen: duše zabila tělo. Byl poražen, jako my všichni jsme byli na chvíli poraženi. Ale ti, kdo ho umučili, se ho nezbavili. Mrtvý vůdce někdy vede ještě lépe než živý.

Ještě se ani neuzavřel jeho hrob a již ho národ povolal k novému životu. Nevzal mu za zlé, že byl poražen. Jsme vůbec národ, který bývá několikrát za století poražen, ale zase se vzchopí. Je to dávný rys našeho národa, že uctívá mučedníky a Eduard Beneš zemřel jako mučedník. Lidé věděli, že asketicky žil jen pro své dílo, že kdykoli byl ochoten obětovat své práci svůj soukromý život a že nešťasten zemřel uprostřed trosek svého díla, Masarykova díla, nás všech společného díla. Věděli, že i když se sklonil před něčím, co ve střední Evropě mělo

téměř takovou sílu jako osud, zůstal čistý ve svém srdci a ani na okamžik nepřestal věřit v ideje svobody a demokracie. Nešťastný národ si našel nešťastného muže. Dostali jsme mnoho vzkazů z domova. Mezi nimi vždy se opakoval vzkaz, že tento muž musí být etěn.

Národ doma se cítí opuštěn. Jeho velcí muži zemřeli. Jeho tradice je násilně potlačována vládou, která je cizí vláda, i když ještě ze lstivosti vyvěšuje národní vlajku. Hlasy ze svobodného světa jen zřídka a tlumeně doléhají za železnou oponu. Tento pocit opuštěnosti je síla, která vytváří symboly. V týž den, kdy Eduard Beneš přestal žít jako člověk, začal žít jako symbol. Národ doma dal vším způsobem novým vládcům na vědomí: tento muž představuje svět, ve který věříme a myšlenky, které nás činí šťastnými. Každý národ pocituje potřebu mít otce a učitele. A tak jméno Eduarda Beneše povede dále. Už není zranitelný, už není možno s ním surově jednat, posílat do ulic ozbrojenou milici proti němu, už není tak slabý jako všechny živé bytosti. Tento stín bude mít více skutečnosti než ti, kdo dnes v Praze jedí a pijí.

Považuji za svou povinnost povědět vzkaz, který Eduard Beneš krátce před svou smrtí poslal sem, k nám, do emigrace:

"Řekněte všem, že jim žehnám a že jen myšlenka na jejich práci mi dává jistou útěchu v těchto těžkých hodinách. Řekněte jim, že nyní je již tolik zkušených a rozumných Čechoslováků za hranicemi, že ani není možné, aby přes svou stranickou odlišnost se nesjednotili na jisté společné velké linii- zejména pokud půjde o zpracování vlád a státníků v zemích, ve kterých žijí a pracují. Musí se pokusit otevřít jim oči pro skutečnost, že se Československo znovu stalo evropskou záležitostí, že nebude trvalého míru, dokud tato země nebude svobodnou. Řekněte jim, že logicky, psychologicky a historicky prostě není žádná možnost, aby tento stav se mohl stát definitivní. Je postaven na falešný základ, je to obr na hliněných nohou, který se brzy musí zhroutit. Vyplatí se v nejvyšší míře pracovat pro to."

Není náhodou, že zároveň vzpomínáme 28. října i památky Benešovy. Neboť tento den a tento muž jsou totéž.

Jednou z největších starostí komunistické vlády je, abychom od tud neagitovali. Ale po osmi měsících komunistické vlády nikdo nemusí agitovat v Československu. Hvězdy je nejlépe vidět ze dna hluboké studně. Idea svobody nikdy nezáří tak jasně, jako když svoboda je potlačena. Jen převedený člověk se někdy štítí potavy. Jen lidé, kteří užívají všech dobrodiní svobody, kladou někdy z nudy nicotnou a odpornou otázku: k čemu je svoboda? Tak tedy jdi a zkus život bez svobody. Ale potom, s prahu tyranie, je marno se obracet s lítostí zpět. V politice nikdy neplatí: kéž bychom to byli věděli. V politice je nutno vědět hned, teď.

Jsem na rozpacích, mám-li dnes velebit ideje 28. října. Nejdříve nacistická, potom komunistická vláda dokázaly jejich znamenitost. Nemáme co dodat k utrpení, které způsobily. My, naše generace, budeme mít jinou práci. Politika neznamena jen mít ideu. Pojmout ideu, uspokojit se, složit ruce v klín- to je povaha filosofova. Politika znamena ideu uskutečnit. Nejlepší demokratický politik je ne ten, kdo nejlépe vyloží krásy demokracie, nýbrž ten, kdo učiní svět bezpečným pro demokracii.

V tento den, po třiceti letech, třeba se zeptat, zda se idey 28. října uskutečnily. Musíme odpovédět podle pravdy, že ano- i ne. Uskutečnily se, neboť podvac et let v první naší republice se vládlo podle Masarykových demokratických a humanitních zásad. A neuskutečnily se,

neboť potom po šest let vládl v naší vlasti německý tyran. Neuskutečnily se, neboť právě nyní zase v Československu se vládne podle tyran-
ských zásad. Čas od času katastrofa zničí dílo našeho života. W. Churchill ve svých pamětech napsal tuto větu: není jediného národa ve střední Evropě, kterému by získání svobody nepřineslo muka, které staří básníci a theologové vyhradili pro zatracence. Máme chuť odporovat, protože milujeme svou svobodu. Ale co tedy odpovíme? Řekneme, že za Hitlera nebylo strašného utrpení? Řekneme, že nyní nezačíná nové utrpení? Nemůžeme přehodit růžový závoj přes zlé věci. Ano, ačkoliv myšlenky 28. října jsou znamenité, my v těchto posledních deseti letech už dvakrát jsme si je směli jen tajně psát do deníku nebo se rozprchnout po světě. Už dvakrát surová ruka sahala do středu našeho národa a vybírala oběti pro žalář a popraviště.

My věříme, že jednoho dne i tato ošklivá krise pomine a že, jak se už dvakrát stalo za našeho života, svoboda zvítězí nad tyranii. Uvidíme svůj národ, jak šťasten znovu se chystá užívat svobody. Uvidíme vedle sebe ve střední Evropě jiné osvobozené národy ve stejné náladě. A tu doufejme, že jednou, konečně, historie opravdu bude učitelkou lidstva. Jestliže překonáme setrvačnost myšlení, jestliže budeme dost silní, abychom odložili předsudky, pokud v nás zbývají, jestliže chladně přiložíme ruku k očím, aby vynikla velká perspektiva, co nám řekne historie posledních deseti let? Tolik nám řekne: národy střední Evropy milovaly svobodu. Ale kdykoli se objevil velký útočník, objevilo se také, že národy střední Evropy byly příliš slabé, aby každý, sám pro sebe, svými vlastními silami, svobodu uhájily. Někdy se svářily mezi sebou o kousek území. Pak se oba, jeden po druhém, s celým svým územím staly kořistí velkého útočníka.

Je otázka, zda jsme ochotní, my i jiní, přijmout lék proti této chorobě. Již několikrát ve své historii jsme mluvili o kolektivní bezpečnosti a žádali jsme od světa, aby ji vytvořil. Léč je v kolektivní bezpečnosti národů střední Evropy, v té nebo v oné formě. Až se zase jednou objeví velký uchvatitel, věci musí být jinak zařízeny, aby nemohl pohlcovat jednoho po druhém a vždy počítat s lhostejností toho, na koho dojde za půl roku. Musí hned na prvním kroku narazit na silnou frontu spojených středoevropských národů, které řeknou: my milujeme svou svobodu, proto jsme se domluvili, že ji budeme společně hájit.

Velká generace před námi vyslovila myšlenky 28. října a vytvořila československý stát. My si realisticky říkáme, že nejsme tak velkou generací. Ale, což se někdy stává, cíl sám nás povede a úkol vychová.

Prodělali jsme určité zlé zkušenosti a musíme ideje 28. října doplnit o ideu bezpečnosti. Nestací vychovávat lidi k tomu, aby byli demokraty, je třeba také zajistit, aby vždy jednou za deset let se demokraté netřáslí hrůzou a nebyli mučeni a československý stát aby nepadl. Myslím, že nejlépe uctíme zítřejší den, jestliže budeme vážně přemýšlet o tomto thematicu.

(Projev v londýnské Caxton Hall, 27. října 1948.)

Londýnské Listy vychází po přestávce způsobené úmrtím jejich vydavatele a redaktora Josefa Běliny. Omlouváme se všem čtenářům, kteří naléhali na Bělinovy přátele a spolupracovníky o jejich další vydávání že teprve nyní můžeme jejich přání vyhovět. Příští číslo Londýnských Listů vyjde 20. listopadu, další pak vždy 1 a 15 v měsíci. Bylo třeba odstranit některé překážky a zajistit plynulé vydávání listu.

Politický život ve Velké Británii probíhá mnohem klidněji než ve většině zemí evropského kontinentu; nezná ani vládních krisí ani násilných převratů, jež obyčejně s sebou přinášejí rozvrat a utrpení. Pod touto, na první pohled, klidnou hladinou, prochází však Anglie těmi nejhlubšími změnami v jejím hospodářském a sociálním ústrojí. Dělnická vláda je odhodlána dovésti dosavadní socializační dílo znárodněním ocelářského průmyslu a příslušná osnova má být projednána v nadcházejícím parlamentním zasedání. Proti stále ostřejším námitkám konservativní opozice, že tak dalekosáhlý zásah do vlastnických vztahů by neměl být proveden před parlamentními volbami v r. 1950, aby se voličstvo mohlo vysloviti o tom, zda-li souhlasí s další socializací, prohlašují labouristé naopak, že je jejich povinností splnit poslední článek programu, který předložili před vítěznými volbami v r. 1945. Výroční sjezd Dělnické strany, který se sejde na jaře příštího roku, vytyčí volební program pro r. 1950, který podle výsledků dosavadní diskuse bude obsahovat návrhy na znárodnění dalších důležitých průmyslových odvětví a závodů.

Důsledně trvají labouristé na zásadě, že při uskutečňování těchto, svým dosahem převratných opatření, musí být v plném rozsahu zachována pravidla parlamentního projednávání; jsou si dobře vědomi, že v síle parlamentarismu je jádro politické demokracie a nedávný všeodborový sjezd znovu zdůraznil toto zásadní stanovisko. Zároveň se ustavičně zdokonaluje systém co nejučinnější kontroly znárodněného podnikání, kontroly parlamentní i odborářské, aby zestátnění průmyslu nevyústilo v takovou převahu státní moci, jež by mohla ohrozit demokracii a občanské svobody, jak k tomu došlo v Sovětském svazu a v zemích pod jeho vlivem. Je příznačné pro dnešní Anglii, s jakou opravdovostí se diskutuje v Labour Party a v odborech o požadavku dělnické kontroly v závodech a účasti pracujících na řízení hospodářského života; jak citlivě střeží v odborovém hnutí jeho nezávislost na vládě, poskytujícíce ovšem plnou podporu její politice plné zaměstnanosti a sociálního zabezpečení a zároveň bráníce tomu, aby stávek bylo zneužíváno pro politické cíle komunistické menšiny; jak důkladně se pak využívá všech výhod, jež poskytuje znárodnování postupné, plánované na řadu let, k přípravě těch nejvhodnějších forem organizačních a administrativních.

Dochází tedy v Anglii k praktickému řešení základních problémů, jež nutně s sebou přináší nacionalisace. Československým socialistům jsou všechny tyto denní starosti a úkoly britských labouristů zvláště blízké. Vždyť do února v socialisující demokracii československé pracovali na stejném poli a vedli nerovný zápas za tutéž koncepci socialismu, jež usiluje o sloučení hospodářského plánování s principem svobody. Byli si při tom vědomi této programové solidarity a příkladem britského socialismu čelili názorům šířeným komunisty, podle nichž linie Štětín - Terst je zároveň hranicí mezi světem kapitalismu a socialismu. Je věru třeba vědomé lži a nebo fanatické zaslepenosti k propagandě o kapitalistické Anglii, v níž dělnická třída je vydána bezohlednému vykořisťování. Není ani třeba dovolávat se důsledně uskutečňovaného nacionalizačního programu v Anglii, abychom si uvědomili bezměrnost těchto perfidních lží, nýbrž stačí přihlídnouti k základní linii anglické politiky hospodářské a sociální s jejími rozsáhlými subvencemi, jež umožňují neobyčejně nízké ceny základních životních potřeb, s jejím ostře odstupňovaným systémem danovým a velkorysou péčí zdravotní a bytovou. To všechno se s úspěchem provádí v době, kdy Anglie naráží na nesmírné hospodářské obtíže. V době, kdy vláda se musí dovolávat uvědomě-

losti dělníků, aby zvýšili výrobu, aniž by se ovšem po východoevropském vzoru uchýlovala k výhrůzkám, trestním soudům a k takovým zásahům, jež by znamenaly zotročení dělnické třídy. Mezi oběma vedoucími stranami trvá spor o základní linii hospodářské politiky a vzájemná polemika je v poslední době i ve výrazech neobyčejně ostrá.

NEVRAZIVÝ POSTOJ MOSKVI,

k úspěchům socialistické politiky. ve Velké Británii, je ovšem pochopitelný. V Kremlu jsou si dobře vědomi, že každý takový úspěch znamená jejich porážku, neboť odhaluje lži jejich propagandy a otvírá oči dělníkům ve všech evropských zemích. přináší jim poučení, že k novému společenskému řádu vede jiná cesta, než jakou ukazuje Moskva, cesta bezpečnější a lidštější. Nervosita Moskvy je tím větší, čím více se blíží znárodnění ocelářského průmyslu a obavy z tohoto vývoje mají nepochybně své místo i v úvahách Kremlu o sovětské zahraniční politice a plánech Kominformy pro nejbližší dobu. Socialisující Anglie je pro tyto plány větším nebezpečím než Anglie kapitalistická, neboť vytváří málo příznivých podmínek pro rozmach komunistické strany, jež zůstává stále nepatrnou menšinou, neschopnou ovlivnit směr britské politiky vnitřní i zahraniční. Jaký to rozdíl ve srovnání s Itálií a Francií, kde rozhárané hospodářské poměry, přinášející blahobyť jedněm a bídu druhým, jsou živnou půdou pro činnost komunistických stran, stále do té míry silných, aby v obou těchto zemích mohly kdykoliv zasáhnout podle moskevských příkazů.

MEZINÁRODNÍ NAPJETÍ TRVÁ.

Britským labouristům však nebylo dopřáno, aby se mohli v klidu věnovati úsilí o hospodářskou a sociální obrodu země, nerušení vším tím, co se děje v ostatním světě. Hodně vody uplynulo od léta 1945, kdy vítězná Labour Party vyslala do Moskvy "delegaci dobré vůle" v čele s tehdejším předsedou strany prof. Laski, aby se pokusila jednáním s představiteli sovětské komunistické strany vytvořit předpoklady aspoň pro určitou míru dorozumění a sná-

senlivosti. Její iniciativa nenalezla však na sovětské straně stejné ochoty a pozdější brutální zásahy sovětské zahraniční politiky zmari-ly naděje anglických dělníků, že se jejich vládě podaří zajistit světový mír účinněji, než bývalým vládám konservativním. Bezohledný postap Moskvy v berlínské krizi, stejně jako před tím únorový puč v Československu nezůstaly bez vlivu na veřejné mínění ve Velké Británii. Ohlas února trvá dosud, nejen v Anglii, ale i v ostatní Evropě. Švédská sociální demokracie ve zprávě o parlamentních volbách, jež jí zajistily vedoucí postavení, uvádí, že "na švédské dělníky mocně zapůsobil pražský komunistický puč."

Proti stále agresivnějšmu postupu Moskvy zaujímá britská vláda stanovisko rozhodné a pevné. S vyjimkou komunistů a hrstky jejich přátel převládá ve Velké Británii názor, že kapitulace mnichovského ražení není cestou, která by mohla odvrátit otevřený konflikt; neupřímné a na agitační účinek vypočítané Vyšinského návrhy na valném shromáždění Spojených národů nezměnily nic na tomto nazírání. Jedním z důležitých článků britské zahraniční politiky zůstává snaha o společný postup se západoevropskými státy. Také Labour Party pracuje k tomuž cíli ve spolupráci se západoevropskými socialistickými stranami, jejichž delegace byly pozvány do Anglie, aby se seznámily s dosavadními výsledky nacionalisace.

MEZINÁRODNÍ SOCIALIST. SPOLUPRÁCE

se však nemá omeziti jen na západní Evropu. V prosinci se sejde v Londýně plenární schůze mezinárodní socialistické ústředny COMISCO a bude se zabývat spoluprací se socialistickými stranami střední a východní Evropy, jejichž ústřední or-

gány působí v emigraci. Jen v těsném semknutí mohou socialistické strany splnit poslání, jež jim v dnešní Evropě připadlo a to jak strany legální tak i socialistické strany, jejichž činnost byla zakázána v zemích, ovládaných komunistickými a fašistickými diktaturami. Jsou-li prostředky jejich politické práce odlišné, jejich cíle zůstávají tytéž. Socialisté ze střední a východní Evropy mají hodně nových zkušeností z doby nedávno minulé: plány Kominformy na zničení socialistické demokracie v oblasti sovětského vlivu byly provedeny postupně v jedné zemi po druhé, aniž narazily na společný odpor stejně ohrožených socialistických stran. Totožnost programů a vůdčích ideálů nestačí, nestane-li se základnou opravdu společné socialistické politiky. Jedině tak lze dospět k obrodě evropského socialismu a k překonání krise v níž se ocitl.

Z VÝCHODNÍ EVROPY

přicházejí zprávy dvojího druhu: o překotné a bezohledně prováděné sovětisaci, o stoupající vlně teroru a horečných přípravách vojenských, jež zvláště výrazně jsou patrné v novém československém pětiletém hospodářském plánu; o rozporech uvnitř komunistických stran a částkách, jež se nezastavují ani před ústředními orgány. Spor mezi Titovou Jugoslavií a Moskvou se přičiňuje a nelze-li dnes dohlédnouti jak skončí, je jisté, že řešení být musí, neboť všechny plány Kremlu by byly ohroženy, dokud na Balkáně vládne režim, který není ochoten podřídit se všem moskevským příkazům. Z toho plyne, že dnešní mezinárodní krise nemá své kořeny jen v rozporech mezi Západem a Východem, nýbrž stejně nebezpečí pro evropský mír je obsaženo ve sporu mezi dvěma státy, jejichž vnitřní režimy se od sebe jen málo liší. Tato skutečnost dává také odpověď na otázku, kde je třeba hledat rušitele evropského míru. Pseudosocialistických frází, jež mají zdůvodnit

sovětskou útočnost proti Západu, nelze dosti dobře použít proti komunistické Jugoslavií. Bylo-li třeba dalšího důkazu o skutečných zájmech sovětského imperialismu, byl sporem mezi Kominformou a Jugoslavií podán nad míru přesvědčivě. Toto poučení spolu s jinými zkušenostmi, jež denní život v oblasti sovětského vlivu přináší, povede i komunistické dělníky k tomu, aby si důkladně opravili své dosavadní představy o Sovětském svazu, jež jim až do nedávna byl symbolem socialistického státu, povolného k tomu, aby zajistil mír a spolupráci mezi národy.

BOJ O SVĚTOVÉ VEŘEJNÉ MÍNĚNÍ

pokračuje na valném shromáždění Spojených národů v Paříži. Brzy po jeho zahájení předložily západní velmoci Spojeným národům žalobu, ve které obvinily Sovětský svaz z ohrožení míru násilným postupem v Berlíně. Po dlouhém vyjednávání v Moskvě, jehož výsledky pak Sověty v Berlíně sabotovaly, žalobci se pochopitelně nedomnívali, že by se Bezpečnostní radě spojených národů podařilo najít řešení berlínského sporu. Spíše se očekávalo morální odsouzení postupu Sovětů většinou Organizace Spojených národů a odmítnutí jejich method. Tomu však zabránil obratný postup sovětských diplomatů, kteří znovu využili ochoty ostatních k dohodě. Připustili možnost jejich souhlasu s věcným řešením krise. Po dlouhém zákulisním jednání byl pak předložen Bezpečnostní radě návrh resoluce, která se nijak nedotýkala prestiže Sovětského svazu a určovala postupné vyřešení sporu o Berlín. Sověty však přece použily práva veta a výsledek dlouhého jednání byl opět uveden v niveč. Tak se Sovětům alespoň podařilo, aby před světovou veřejností byly většinou Bezpečnostní rady obviněny z ohrožení míru. Stalinův projev, kterým z Moskvy doprovodil Sovětské veto v Bezpečnostní radě, naznačil, že místo dohody očekává kapitulaci.

První poválečné presidentské volby ve Spojených státech přinesly stejné překvapení jako anglické parlamentní volby v r. 1945. Již volby do senátu na podzim 1946, které přinesly republikánské straně většinu v senátě, byly považovány za vážný příznak konce šestnáctileté vlády demokratické strany, zbavené silné osobnosti Roosevelta. Toto mínění opravňovala řada okolností, zejména však neúspěch Rooseveltovy koncepce zajistit po druhé světové válce trvalý mír dohodou velmocí i za cenu ústupků, učiněných Sovětům, během druhé světové války. I poměry uvnitř vládní demokratické strany posilovaly naděje republikánů. Vytvoření Wallaceovy prosovětské strany, potom když Truman odmítl vyděračský postup Sovětů na mezinárodním poli a kandidatura Thurmonda byly považovány za další oslabení vyhlídek Trumana a zabezpečení vítězství republikánů.

Finanční kruhy v republikánské Grand Old Party vybraly za svého kandidáta muže, který v úřadě guvernera státu New York zbavil je nepříjemných gangsterů a v úřadě presidenta byl ochoten se vypořádat s reformátorskými snahami "New Deal", jejichž nositelem demokraté stále zůstávají a které, podle mínění republikánů, ohrožují "zdravý hospodářský vývoj a podnikatelskou svobodu." Ve svém boji se mohli republikáni opírat o velkou pomoc Sovětů, které od konce války nezameškaly žádnou příležitost, aby uvedly v niveč naděje stoupců Roosevelta v trvalou dohodu.

Proto šel patrně president Truman v předvečer voleb spát přesvědčen o své porážce. Opakovala se však historie z r. 1916, kdy celý svět i Wilson byl přesvědčen o vítězství protikandidáta Hughese. Již první výsledky však výmluvně odstranily pochyby o zvolení presidenta Trumana.

V amerických volbách nešlo o změnu zahraniční politiky Spojených států. Republikáni to alespoň zdůrazňovali. Bylo lze však od nich očekávat nejenom pevný postoj v poměru k Sovětům, nýbrž i příznivější stanovisko k Frankově režimu a podporu všech pravicových proudů v západní Evropě. Proto s vítězstvím republikánů spojoval své naděje každý, kdo se domníval, že boj proti sovětskému imperialismu a komunistickým diktaturám lze úspěšně spojit s bojem proti všem socializačním snahám. Nelze si proto zastírat, že vítězství republikánů by muselo nepochybně uvést do vážných rozpaků britskou dělnickou vládu.

Jestliže tedy republikáni ve volební kampani zdůrazňovali, že hodlají pokračovati v dosavadní linii zahraniční politiky Spojených států, bylo tedy voličům uloženo rozhodnutí o tom, zda-li ve vnitřní politice Spojených států má býti nastoupen kurs proti všem sociálním reformám. Většina amerických občanů se vyslovila proti těmto snahám. Zůstala věrna demokratické straně a Trumanovi, v němž zřejmě vidí pokračovatele v koncepci Rooseveltově. Rozhodujícím způsobem zasáhly opět do presidentských voleb americké odbory, které se stále zřetelněji stávají důležitým vnitropolitickým činitelem Spojených států. Lze říci, že právě zásluhou odborů byl nejenom president Truman zvolen, nýbrž, že zároveň byla také odstraněna dosavadní republikánská většina v americkém senátě, která po dva roky působila Trumanovi neustálé obtíže. Presidentskými volbami ve Spojených státech bude patrně také skončeno období vyčkávání v mezinárodní politice. Některé kroky presidenta Trumana a v poslední době byly podstatně ovlivněny blížícími se presidentskými volbami a oprávněnou nervositou z jejich výsledků. Tak byly také ve světě přijímány. Nyní se také konečně ukáže, do jaké míry byla oddůvodněna naděje Sovětů, že v případě porážky Deweye, mohou předpokládat příznivější podmínky pro svůj agresivní postup.

ZPRÁVY Z DOMOVA.

Několik týdnů po policejním únorovém puči se mohla ještě Gottwaldova vláda oddávat nadějím, že se jí podaří přesvědčit svět o "ústavnosti" únorového převratu a bez použití příliš zjevného teroru umlčet také každý hlas odporu v Československu. Zbavování existencí i nižších funkcionářů nekomunistických politických stran bylo považováno za dostačující prostředek k zastrašení veřejnosti. Lidé si navzájem nedůvěřovali a po zkušenostech z doby okupace se vyjadřovali velmi opatrně. Značná část dělnictva se také domnívala, že se v únoru skutečně podařilo Gottwaldovi zabránit reakčnímu puči, který měl být namířen proti všem socialisačním reformám, které byly v Československu po válce provedeny. Po prvé narazili komunisté na odpor, když t. zv. "sloučením" se sociální demokracií chtěli zakrýt její násilné potlačení. Rozhodnutí Fierlingera a ostatních zrádců narazilo na odpor funkcionářských a členských mas. Podle důvěrné statistiky Ústředního komunistického sekretariátu se "sloučilo" asi 65.000 sociálních demokratů, t. j. asi 15 % z celkového počtu příslušníků strany. Protestní stávka zaměstnanců sociálně demokratické tiskárny Práva Lidu proti zastavení Práva Lidu byla také prvním a zjevným organizovaným odporem proti komunistickému útlaku. Jen v poslední chvíli se podařilo komunistům zabránit, aby se stávka nerozšířila na všechny grafické závody v Praze a aby nedošlo k pouličním demonstracím v době předslětových slavností.

Již květnové "volby" připravovali komunisté s vědomím, že se musí vyhnouti tomu, aby si lid našel příležitost vyjádřit svůj odpor k novému režimu. Tomu však nezabránila ani jednotná kandidátní listina a počet skutečně odevzdaných bílých lístků ukázal komunistické vládě po prvé, jak je v národě izolována. Abdikace presidenta Beneše byla pak tou nejtežší ranou, kterou režim doposud utrpěl. Ukázaly to v zápětí sokolské sletové demonstrace.

Komunisty zachvátil panický strach. Všichni členové vlády i komunistické strany, jsou od té doby silně střeženi policií ve dne v noci. Ale ani policejnímu aparátu již nemohou komunisté důvěřovati. Po atentátu na Togliattiho byla provedena rozsáhlá čistka v policii. Její nespolehlivost také prokázaly úspěšné útoky všech významných československých politiků do zahraničí, z nichž mnozí byli silně policejně střeženi. Ministr vnitra Nosek svaloval vinu za zdařilé útoky uprchlíků na finanční stráž v pohraničí a proto vláda nyní rozhodla, aby službu finančníků v pohraničí převzaly útvary SNB.

Po sokolském sletě obávají se komunisté jakéhokoliv většího masového shromáždění. Komunistická Ústřední rada družstev připravovala t. zv. družstevní den, na němž se očekávala účast asi 200.000 lidí. Slavnost byla odvolána "z hospodářských důvodů". Skutečným důvodem však byly obavy, aby družstevního dne nebylo využito k demonstracím proti vládě. V Praze, která je nejlépe zásobovaným městem, není možno opatřit téměř nic i když výklady obchodů některých oborů svoji úpravou slibně lákají. Sklady však zejí prázdnotou. Od června t. r. je v prádelnách z nedostatku jiných kvalitních surovin opět zpracovávána příze jen z buničiny. Je nedostatek všeho zboží, ať jsou to hřebíky, nádobí, nábytek, zubní pasty, krytiny na podlahu nebo na střechy, textil, kožené zboží, papír, nebo potraviny, z nichž téměř katastrofální je nedostatek masa a tuků. Byl učiněn nenápadný pokus o snížení dávek cukru, avšak pro všeobecné rozhorčení bylo od něho upuštěno. "Zahalečům a rozvratníkům", t. j. politicky nespolehlivým, kteří byli zbaveni zaměstnání a do nového nejsou akčními výbory připuštěni, nejsou potrav. lístky vydávány.

narazila na odpor i poučovacího vedení Sokola. Na protest proti znásilnění Sokola odstoupil ze své funkce starší starosta Ůsl. obce sokolské Josef Truhlář, který ztrávil celou dobu okupace v koncentračním táboře. Projev, kterým se loučil se Sokoly byl zabaven. Společně s Truhlářem resignovala většina představenstva České obce sokolské. Čistka začala vyloučením celého moravského náčelnictva Sokola. Současně bylo vyloučeno 51 župních funkcionářů. Těsně před pohřbem presidenta Beneše sešlo se ještě vedení Sokola a usneslo se na hromadné účasti Sokolů v krojích při pohřbu. Část měla jít v průvodu, druhá pak měla obsadit pravou stranu Václavského náměstí. Toto rozhodnutí způsobilo strach komunistů z opakování slotových demonstrací. Rozsáhlými policejními opatřeními byla Sokolům zabráněna účast na pohřbu. Sokolové sjíždějící se na presidentův pohřeb nebyli policií do Prahy vpuštěni a musili vlaky opustit daleko před Prahou. Ze strachu se Gottwald účastnil pouze obřadů u musea, kam přijel policií vyklizenou a zvláště silně strážnou Slezskou ulicí.

V ZÁVODECH

rychlé snižování životní úrovně vede k napjetí mezi dělnictvem. Mnozí z dělníků, kteří ještě v únoru aktivně podporovali komunisty, jsou nejenom zklamáni, ale projevují také svůj odpor proti opatřením vlády. Zavádění šestidenního pracovního týdne narazilo na silný odpor a řada závodních rad se usnesla na protestech. Zápotocký, který jel osobně na Kladno lámat odpor závodní rady Poldovky, se setkal s prudkým odporem. Stejně tak naráží na odpor zavádění nového mzdového systému v továrnách. Jen s velkou námahou zabráňuje ÚRO vypuknutí stávek. Ani přednostní zásobování závodů však nezabránilo některým drobným stávkám. Na závodní schůzi u Janečků na Pankráci se pokusil zástupce URA

přesvědčit dělníky o nutnosti zavedení šestidenního pracovního týdne a úpravy mezd směrem dolů. Debata dělníků přešla v takovou bouři odporu, že tajemník musel ze schůze utéci. Ve Vítkovických železárnách bylo zatčeno mnoho dělníků a úředníků pro letáky, které protestovaly proti potlačení sociální demokracie. I dělnické schůze jsou hlídány policií. Po schůzi havířů byl jeden z nich zatčen, když doporučoval zástupci URA, aby mu šel ukázat, jak má zvýšit výkon. Byl propuštěn teprve na pohružku, že celá šachta zastaví práci.

DĚLNICKÉ ŽENY

a mezi těmi i komunistky působí vládě největší bolení hlavy. Dochází neustále k drobným demonstracím na tržištích. Největší z nich byly doposud v Mor. Ostravě a ve Zlíně, kde proti demonstrujícím ženám použila policie obušků. Když jim totiž předseda Místního národního výboru z balkonu radnice vykládal, kolik procent půdy bude v pětiletce oseto, doporučily mu, aby si zkusil procenta z pětiletky dát do kastroly. Několik z demonstrujících žen bylo zatčeno.

ARCIBISKUP BERAN

se stal pro svůj statečný postup nejoblíbenější osobou v Československu. Na vratech všech kostelů nechal přitlouci dopis, kterým pranýřuje katolického kněze, ministra Plojgara. Snaha komunistů zúžit základnu odporu proti vládě získávanou církevní hierarchie měla částečný úspěch u většiny církví, s výjimkou katolické. Když Čepičkovy námluvy u církevních kruhů a zejména u arcibiskupa Berana narazily na statečný postoj, byl zahájen ostrý proticírkevní boj a inscenována řada procesů proti katolickým kněžím. ÚTĚK DR. ZENKLA

způsobil, že byl odstraněn dr. Weis, zástupce šéfa státní bezpečnosti Hory. Zároveň byla odstraněna ze svých míst celá řada jiných poli-

cejních důstojníků. Po Zenklově útěku byl z obavy před unesením převezzen do pankrácké nemocnice Dr. Drtina. Jeho stav je doposud vážný, nenáže opustiti lůžko. Proces, který měl býti proti Drtinovi inscenován, patrně odpadne, poněvadž se komunisté právem obávají velkého ohlasu v zahraničí a slabosti žaloby, kterou původně připravovali.

LETÁKOVÉ AKCE

jsou stále častější. Některé z nich jsou velmi nevinné, avšak rozšiřovatelé jsou odsuzováni na dlouhá léta do žaláře. Největší pozornost zatím vzbudil leták "Ředkvičky spojte se", který byl zřejmě vydán opoziční komunistickou skupinou.

"SYNDIKÁT SPISOVATELŮ"

nikoliv že ská obec spisovatelská, protestoval u presidenta Trumanu proti odsouzení amerického komunisty Howarda Fasta na šest měsíců vězení. K žalárování spisovatele Michala Mareše syndikát mlčí. Stejně tak mlčí k nařízení ministerstva školství a kultury, že k vysoškolskému vzdělání mají přístup jen abiturienti, kteří mají doporučení komunistického Svazu české mládeže a ROHU, komunistického místního národního výboru a přijímací komise na vysokých školách, ovšem také komunistické.

UDAVAČSTVÍ

je podněcováno tak jako za okupace. Stál již před soudem otec na udání vlastního syna. V referátu o přelíčení napsal komunistický list, že tento syn je jediným nezkaženým členem rodiny. Šlo samozřejmě o delikt politický. Komunistům je nařizováno udávati odpůrce režimu a rozšiřovatele letáků. I průvodčí elektrických drah mají nařizováno, aby udali každého, kdo by veřejně kritisoval poměry.

PROFESOR ARNOŠT KOLMAN,

oficiální marxistický ideolog, který dával známky z marxismu a vládl suverenně na filosofické fakultě, napsal pro Tvorbu články, který

nevýšel. Stručný smysl článku byl, že kromě Gottwalda - a to se rozumí také Kolmana - není vlastně v Československu žádného kovaného marxisty a obvinil Ústřední výbor KSČ z oportunistu a korytářství. Generální tajemník KSČ Slánský jej pohnal před kádrovou komisí strany, kde byl žalobcem proti Kolmanovi jiný ideolog komunismu Bares-Breitenfeld. Vykonný výbor KSČ zprostil pak Kolmana všech funkcí a později jej vyloučil ze strany. Čtvrtého září uprchl Kolman do Sovětského svazu, kde se cítí bezpečnější, než v ČSR. V té souvislosti pronikly také některé pověsti o možnosti čistky mezi vedoucími komunisty.

SOVĚTSKÁ POMOC V PRAXI.

Kavalírovy sklárny měly splnit větší dodávku neonových trubek do Švédska. Na zákrok ministerstva zahraničního obchodu muselo býti připravené zboží odesláno do Sovětského svazu. Když národní podnik žádal švédského objednatele o prodloužení dodací lhůty, aby mohl vyrobiti zboží znova, obdržel odpověď, že pro nedodržení dodací lhůty není na objednávce další zájem, poněvadž objednatel obdržel nabídku levnějších neonových trubek ze Sovětského svazu.

OPATRNOST !

Na ministerstvu vnitra bylo zřízeno zvláštní oddělení pro pozorování a potírání politických činitelů, kteří se nachází v zahraničí. V komisi, která toto oddělení řídí, jsou nejschopnější komunisté ze státně bezpečnostní a kriminální služby. Vedle toho členy komise je několik redaktorů a členů komunistického Agitpropu. Činnost komise je kontrolována důstojníky NKVD Azojoven. Komise plánuje pozorování politiků v zahraničí, potírání jejich spolupracovníků doma, rušení jejich práce v cizině, provádění protiakcí všeho druhu doma i v zahraničí. V první schůzi komise byla projednána činnost proti řadě českých politiků v zahraničí.

Znali ho dělníci všech zemí. Z těch pak nejlépe českoslovenští, švýcarští a angličtí. Bystrý a vzdělaný žurnalista. Zkušený řečník, tvrdý při zastávání i nepřijemné pravdy. Dával vždy přednost práci uvnitř dělnického hnutí a jeho zastupování ve veřejných úřadech ochotně přenechával jiným. Tedy zjev v socialistickém hnutí poněkud neobvyklý. Stovky projevů v československém dělnickém rozhlase, tisíce článků a zpráv v socialistickém tisku celého světa, desítky projevů na československých a zahraničních dělnických sjezdech, řada odborných publikací v několika jazycích o poměrech dělníků různých zemí, to je jeho život a dílo. Nikdy neuplatňoval nárok na své vůdcovství a práce vedl dělníky i jejich vůdce. "Dělnický sekretář musí dít a dít. Až se udře, tak mu nad hrobečkem zazpíváme," říkával tvrdě Hampl, kterého měl tak rád. Pepimu, který se pro dělnické hnutí udřel, jsme ani nezazpívali. Utěchou nám však zůstává jeho bohatá pozůstalost, která musí být využita, aby i po jeho odchodu mohla sloužit myšlenkám pro které žil.

Hrstka československých exulantů, zástupci britských, polských, maďarských a německých socialistů, přišli se rozloučit v londýnském krematoriu s vydavatelem Londýnských Listů Josefem Bělinou. Z projevů smutečních řečníků uvádíme slova Václava Majera, který promluvil z pověření Ústředního výkonného výboru československé sociální demokracie v zahraničí:

"Velikost ztráty, kterou vše československá utrpěla, budou si mnozí uvědomovat teprve později. Neboť zemřel velký bojovník. Bojovník za pravdu, svobodu a spravedlnost. Celý jeho život byl vyplněn bojem a prací. A jestliže vzpomínáme nad jeho rakví dnes jeho života, můžeme směle zdůraznit, že v jeho životě nacházíme poučení pro pochopení vývoje evropského socialistického hnutí v první polovině tohoto století. Josef Bělina se narodil před padesátičtyřmi lety jako syn železničáře. Jeho otec byl známou osobností českého socialistického hnutí. U Běliny nacházíme všechny krásné rysy přesvědčeného socialisty, jakým byl jeho otec. Z domova odchází dělnický chlapec Bělina velmi brzy, aby se již téměř nikdy nevrátil. Vyučil se v mladoboleslavské automobilce zámečnickem. Touha po poznání světa vede jej hned po vyučení, v 17 letech věku do světa na vandru. Po krátkém cestování zůstává ve Švýcarsku. Ale ani v cizině tento český chlapec nezapomíná na ideály, které mu jeho otec vštěpoval. Vstupuje do švýcarských odborů a švýcarské sociální demokracie. Svoji vrozenou inteligencí se stal tento mladý český muž brzy významným funkcionářem švýcarského dělnického hnutí. Již pětadvacetiletý Josef Bělina se stal po první světové válce redaktorem významného švýcarského socialistického deníku. Jeho život ve Švýcarsku byl pro něho velikou školou. Byl socialista a demokrat a takovým zůstal po celý svůj život. Ihned po první světové válce mladý odborář a žurnalista Josef Bělina dal všechny své síly do služeb republiky a československého socialistického hnutí. Byl tajemníkem a redaktorem Svazu kovodělníků, ve kterém pracoval jak pro socialistické hnutí v Československu, tak také vykonával obrovskou práci pro mezinárodní dorozumění socialistů a demokratů. Se zřetelem na svoje mezinárodní znalosti a zkušenosti byl přímo předurčen k tomu, aby v Československu organizoval praktický výraz mezinárodní solidarity dělnického hnutí. Bojoval tvrdě proti fašismu a nacismu. Josef Bělina byl také prv-

ní mezi členy, kteří nejintenzivněji pomáhali socialistické emigraci z Německa, všech jiných zemí i Bulharska a pomáhal všude, kde bylo třeba. Pomáhal také v podzemní práci v zemích, kde byla svoboda potlačena. Organisoval vydávání ilegálních časopisů, které byly tištěny v Praze, jež byly určeny rakouským a německým socialistům. Mnichov tyto úkoly ještě zvýšil. Josef Bělina stojí opět v čele pomoci všem antifašistům, kteří bojovali proti nacismu. Hned na počátku března 1939 odjíždí za tímto účelem na několik dní do ciziny. Měl se vrátit 15. března 1939. Na letišti se však dovídá o okupaci Československa německou armádou. Jeho rozhodnutí je jasné a okamžité. Zůstal v cizině, aby společně se všemi ostatními vedl boj za osvobození svého lidu.

Josef Bělina jako demokrat, socialista a zkušený žurnalista byl důsledným zastáncem pravdy. Vycházel z přesvědčení, že ani potřeby politické taktiky nesmí vésti k zastírání pravdy. Hájil proto pravdu bez ohledu na důsledky.

Po porážce Německa se domů nevrátil. Zůstal však v živém styku se vším, co se dělo doma a jeho kritickému pohledu neušly leckteré stíny poválečného vývoje v Československu a podle toho také postupoval:

Josef Bělina znal a miloval tuto zemi jako svoji druhou vlast. Jako novinář i jako socialistický a odborový pracovník vykonal i v této zemi spolu se svou věrnou ženou obrovskou práci pro československo-britské přátelství. Jeho Listy přátelům, které vydával za války a jeho Londýnské Listy, které vydával nyní, zůstanou trvalým dokumentem a svědkem jeho obrovské práce na tomto poli.

My, kteří jsme byli nuceni po únorových událostech odejít ze své vlasti, našli jsme Bělinu již v plné práci a připraveného dátí všechny své síly do služeb našeho boje za skutečnou svobodu československého lidu.

Josef Bělina se sešel na sklonku svého života znovu se svými politickými přáteli v Londýně. Sociálně demokratické hnutí v Československu, které žije opět v podzemí, věc mezinárodního socialismu a věc československá, utrpěly velkou ztrátu. Bělina odešel. Boj, který vedl, boj za pravdu, pokrok a právo trvá a bude vybojován až do vítězného konce. "

POMOCNÉ AKCE PRO ČS. UPRCHLÍKY.

Organisování sociální pomoci uprchlíkům, kteří po únorovém puči opustili Československo, je leckde předmětem kritiky. Lze ovšem upřít právo této kritiky lidem, kteří žijíce v zahraničí a obeznámeni s poměry, přenechali starost o pomoc pro uprchlíky jim samotným a jízlivě komentují všechny obtíže. Zklamání mnohých uprchlíků v německých táborech, kteří očekávali rychlý odsun z Německa, je pochopitelný. V Československu bylo málo známo o uprchlickém problému s jehož řešením zápasí svět po celou dobu od konce války. Deset tisíc československých uprchlíků je jen malou částí milionové uprchlické armády, která v Německu očekávala po válce možnost odchodu do svobodných zemí, které se zavázaly poskytnout jim postupně asyl. Podle zprávy IRO převzala na př. Anglie třikrát tolik uprchlíků, než kterákoliv jiná země. Z 205.000 běženců, kterým byl po válce nalezen domov, přijala Anglie 69.788, Kanada 25.244, Belgie 19.147, Spojené státy 16.836, Francie 16.216, Argentina 12.163, Venezuela 5.666, Austrálie 5.632, Brazílie 3.941, Holandsko 2.892, Švédsko 1.943, Paraguay 1.892, Čile 1.473 a Peru 1.282.

Běženci jsou většinou Poláci, Rusové, Jugoslávci a obyvatelé po-

baltských republik. Mnozí z nich čekali v Německu několik let. Proto všechny snahy pro rychlé vyřešení problému, naráží na těžko překonatelné obtíže. A přece krůček za krůčkem se akce daří a při vzájemné důvěře a dobré vůli mezi pomocnými orgány v jednotlivých zemích nebudou muset naši českoslovenští uprchlíci ztrávit v táborech tak dlouhou dobu, jako ostatní. Této otázce budeme věnovat náležitý zřetel a zaznaménáme všechny pom. akce.

V NORSKU

přinesl tisk provolání k veřejnosti, aby podpořila československé politické uprchlíky, kteří pod tlakem komunistické diktatury musili opustiti svou zemi. Provolání podepsala řada významných osobností norského veřejného a kulturního života, zejména dcera slavného norského spisovatele Bj. Björnsona sl. Elsa Björnson, universitní profesor Francis Bull, předseda Československo-norské společnosti, O. r. sakf. Jarand Aas, soc. dem. městský representant, Jonas Brunvoll, ředitel soc. dem. ústředního deníku Arbeiderbladet, Hans Cappelen, předseda svazu norských politických vězňů, Lille Graah, hlasatelka norského rozhlasu, spisovatelka Inge Krokann, býv. rektor university prof. Didrik Arup Seip, manželka velkého norského soudobého spisovatele Överlanda Margareta Aamot Överland a další. Provedena první blesková sbírka, která vynesla 6.000 norských korun, dále značné množství prádla a šatstva. Toto bylo posláno jako první pomoc Pomocnému komitétu čs. uprchlíků do Frankfurtu v Německu. Norský svaz politických vězňů pozval na svůj náklad do Norska 100 dětí československých politických uprchlíků, bývalých vězňů v německých koncentračních táborech. Děti budou vybaveny šatstvem a pečováno o ně v zotavovacích po dobu 2 měsíců, s transportem pojedou 10 žen, matek, jako průvodkyně.

Norský svaz studentstva se postaral na úředních místech o uvolnění 10-20 studijních stipendií pro československé studenty, politické uprchlíky, na vysokých školách v Norsku. Svaz studentstva provedl sbírky a opatřil tak prostředky

na vydržování československých studentů na školách po dobu 2 let.

Z iniciativy gener. tajemníka norské Arbeiderparti Haakona Lie konala se v ministerstvu sociální péče v Oslu porada o přijetí československých politických uprchlíků do zaměstnání v Norsku. Poradě předsedal státní tajemník sociálního departementu a zúčastnily se jí pracovní ředitelé a býv. československý poslanec Mirko Sedláč, který podal rozklad o situaci čs. uprchlíků. Uprímná účast norských činitelů na osudu československých politických uprchlíků dává dobrou vyhlídku na umístění určitého počtu Čechoslováků v Norsku. Z porady vzešel návrh, který projedná ještě norská vláda.

VE ŠVÉDSKU

byl rovněž ustaven z prominentních osobností švédského politického, hospodářského a kulturního života výbor pro pomoc čs. polit. uprchlíkům. Předsedou výboru byl zvolen bývalý čs. vyslanec ve Stockholmu dr. Eduard Tábořský. Ve výboru je generál. tajemník švédské soc. dem. strany Sven Andersson, šéfred. Morgen Tidningen, Elvin, předseda liberální strany Ohlin, říšský komoří a poslanec James Dickson, poslanec Herlitz, profesor akademie věd Martin Lamm, lektor Erik Frisk, rektor university v Upsall Fridrich Berg a další. Zahájené sbírky překročily prvníh 5 tisíc švédských korun. Do země bylo již přijato 80 čs. uprchlíků, kteří byli ošaceni a dostalo se jim přinčreňného zaměstnání. Tajemníkem výboru je redaktor ministerstva soc. péče Ernst Michánek. Dobrý výsledek bude mít ještě sbírka šatstva pro uprchlíky, kteří jsou v Německu. Pomocná akce nachází podporu švéd. tisku.

DÁNSKO.

Čelní představitelé politického a kulturního života vytvořili v Kodani výbor pro pomoc čsl. polit. uprchlíkům. Výbor obrátil se prohlášením, které otiskly všechny dánské, vyjma komunistických listů, na dánskou veřejnost s tím, aby poskytla pomoc bojovníkům za vše demokracie ve střední Evropě. V předsednictvu výboru je hlava protestantské církve biskup Fuglsang-Damgaard primátor Kodaně, býv. hlavní redaktor deníku " Sociální Demokrat " H. P. Sørensen, býv. dánský vyslanec v Praze ministr Niels Høst a šéfredaktor nejrozšířenějšího listu " Politiken " Hasager. Tajemníkem výboru je Adjunkt Baron Dirckinek-Holmfeld, lektor university.

Četné dánské firmy daly k dispozici své zboží a vybavilo dárkové balíčky, které budou poslány do Německa československým uprchlíkům a obdarují dále čsl. uprchlíky, kteří projíždějí Dánskem do Švédska, které jim poskytlo útulak.

BELGIE.

Zde jsou v chodu přípravy k ustavení belgického výboru k podpoře čsl. polit. uprchlíků. Řada významných osobností politického i kulturního života belgického projevila o vše zájem. Tato malá země s největší lidnatostí v Evropě má četné uprchlíky a vedle toho trpí některá pracovní odvětví, zejména textil, kovoprůmysl a přístavy, nezaměstnaností. V zemi je 120.000 polozaměstnaných. Tato země nemůže proto přijmouti čsl. politickou emigraci. Někteří jednotlivci ovšem do země, většinou na vlastní pěst, přicházejí a jsou pak v nesmírně těžkém postavení. International Socialistisch Steunfonds, belgické socialistické strany brusselské ujal se nyní takových čsl. uprchlíků. Bude je zastupovat při jednání s úřady a vybavil je dárkovými balíčky, jídlem a částmi oděvu.

LUCEMBURSKO.

Z iniciativy katolické Charity us-

pořádány byly v Lucembursku sbírky šatstva na podporu čsl. polit. uprchlíků. Sbírkou měly dobrý výsledek a šatstvo posláno do čs. táborů v Německu.

Vládní křesťansko sociální strana pozvala a umožnila kratší zotavovací pobyt několika bývalým čs. poslancům.

Předseda socialistické strany Michel Rasquin učinil veřejné prohlášení k podpoře čsl. polit. uprchlíků a československé demokratické zahraniční akce.

UDĚLOVÁNÍ VIS DO USA UPRCHLÍKŮM.

Ve Washingtonu je tvořen výbor pro připuštění evropských běženců dle zákona schváleného posledním kongresem a má svou činnost zahájit co nejdříve. Výboru mají zaslati američtí státní občané adresy svých příbuzných neb známých v evropských běž. táborech a současně uvést, jak by o tyto běžence bylo v Americe postaráno, bude-li jim emigrace povolena. Výbor pak vyšle do Evropy skupinu vyšetřujících úředníků, kteří vyšetří osobní poměry a hlavně politickou spolehlivost navržených běženců a navrhnou příslušným diplomatickým a konsulárním úřadům vydání cestovních vis. Mimo to však budou provádět úřady své vlastní vyšetřování a budou také rozhodovat o udělení vis. Každý přistěhovalce bude takto vyšetřován dvakrát, jako důvod je udáno, že má být sjednána jistota, aby se nedostali do Ameriky nějakí sovětští vyzvědači.

Londýnské Listy vychází pravidelně dvakrát v měsíci, každého prvního a patnáctého, za redakce Blažeje VI-LIMA. Adresa redakce a administrace je: 13 Fernside Ave, N.W. 7. Mill Hill. London.

Telefon : MILL HILL 4024 - předplatné činí čtvrtletně 7 s. 6 d., dolar 1.50, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. kor. 12 dánských kor., 12 norských kor., 8 Hfl; pololetně: 15 sh., 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 dáns. korun, 24 norsk. korun, 16 Hfl.